

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

A. ΚΕΙΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ I

Αυτήν την ώρα που σας μιλάω, λοιπόν, βρίσκομαι μέσα στην κοιλιά της μητέρας μου και, όπου να 'ναι, επίκειται η γέννησή μου. Δεν μένουν παρά μερικά λεπτά ακόμα να κρατηθώ. Αλλά περιμένοντας, δεν φαντάζεστε πόσο πολύ άγχος έχω. Έχει δεθεί κόμπος το στομάχι μου! Ανησυχώ τόσο πολύ! Παρόλο που δεν έχω κανένα λόγο να αμφιβάλλω για τον εαυτό μου, φοβάμαι ότι το χνούδι που καλύπτει το βρεφικό μου κρανίο –και τα μαλλιά μου, όταν αργότερα θα μεγαλώσουν– δεν θα είναι αρκετά ξανθό. Μόνο που πρέπει οπωσδήποτε να είναι ξανθό! Όσο πιο ανοιχτό γίνεται, χωρίς την παραμικρή καστανή ανταύγεια, που θα μπορούσε να το σκουραίνει. Τα μάτια μου τα θέλω γαλανά. Ένα γαλανό διάφανο, σαν το νερό το καθαρό που, όταν το κοιτάς, έχεις την αίσθηση ότι θα σε ρουφήξει στα βάθη του. Θέλω να είμαι μεγαλόσωμος και δυνατός... Ω, μα δεν μπορώ να εκφραστώ σωστά! Αυτό που είπα ακούγεται επίπεδο και αδιάφορο, δεν καταφέρνω να βρω τις κατάλληλες λέξεις. Φυσιολογικό. Δεν είμαι ακόμα ολοκληρωμένος, δεν είμαι παρά ένα βρέφος...

Ορίστε. Αυτό ακριβώς θέλω εγώ: να είμαι ευκίνητος. Νευρώδης. Γρήγορος. Ανθεκτικός. Σκληρός. Να δαγκώνω αντί να πιπιλάω. Να ουρλιάζω αντί να μυξοκλαίω. Να μισώ αντί να αγαπώ. Να διεκδικώ αντί να ζητώ. [...] Γιατί, όμως, όλη αυτή η ανησυχία; Είναι γελοία, αδικαιολόγητη, είναι προφανές ότι θα μοιάσω στη μαμά.

Επιτρέψτε μου να σας μιλήσω για τη μαμά. Μεγαλόσωμη. Ξανθιά. Δένει τα όμορφα χρυσαφένια της μαλλιά πίσω από τον λαιμό της ή τα πλέκει και τα στερεώνει γύρω από το κεφάλι της σαν στέμμα. Δεν μακιγιάρεται ποτέ. Δεν είναι από τις γυναίκες που θα τσιμπολογήσουν το φαγητό τους, για να παραμείνουν αδύνατες. Εξάλλου, στην αυγή ενός πολέμου κάτι τέτοιο θα ήταν πραγματικά γελοίο, γιατί οι προμήθειες θα εκλείψουν μια μέρα και πρέπει να επωφεληθούμε από την αφθονία, όσο μπορούμε ακόμα να την απολαύσουμε. Προτού πάρει την άδεια κύησης, εργαζόταν εδώ, στο σπίτι του Σταϊνχέρινγκ, στα περίχωρα του Μονάχου. Συμμετείχε στον σχεδιασμό και στη διακόσμηση του βρεφοκομείου μας. Γιατί, οπωσδήποτε δεν το ξέρετε, αλλά δεν είμαι το μοναδικό μωρό που πρόκειται να γεννηθεί. Είμαστε δεκάδες και δεκάδες, η γέννηση των επομένων είναι ήδη προγραμματισμένη από καιρό. Οι δεκάδες θα γίνουν εκατοντάδες, οι εκατοντάδες χιλιάδες. Θα δημιουργήσουμε έναν πραγματικό στρατό!

Σάρα Κοέν - Σκαλί, Μαξ (ελαφρά διασκευασμένο απόσπασμα)

ΚΕΙΜΕΝΟ II

Γύρω στο έτος 250 π.Χ. ένας πρίγκιπας από τις βόρειες περιοχές της Κίνας, επρόκειτο να στεφθεί αυτοκράτορας της χώρας. Όμως, για να γίνει η στέψη, έπρεπε, σύμφωνα με τον νόμο, να είναι παντρεμένος. Έτσι, αποφάσισε να διοργανώσει έναν διαγωνισμό ανάμεσα στις δεσποινίδες της αυλής, για να επιλέξει εκείνη που ήταν άξια να γίνει σύζυγός του. Την επόμενη μέρα, ο πρίγκιπας ανακοίνωσε ότι θα δεχόταν όλες τις υποψήφιες σε ειδική τελετή, να τις ενημερώσει σχετικά με το διαγωνισμό.

Μια ηλικιωμένη γυναίκα, εργαζόμενη στο παλάτι ως καμαριέρα για πολλά χρόνια, τα άκουσε όλα αυτά και αισθάνθηκε μια μικρή θλίψη, γιατί ήξερε πως η νεαρή κόρη της έτρεφε ένα αίσθημα βαθιάς αγάπης για τον πρίγκιπα. Όταν έφτασε στο σπίτι της, είπε

τα νέα στην κόρη της και ξαφνιάστηκε, όταν την άκουσε να λέει πως σκόπευε να παρευρεθεί στην τελετή. Τότε της είπε: «Κόρη μου, τι πας να κάνεις εκεί; Υπάρχουν στην αυλή άλλες, με πλούτη και ομορφιά. Βγάλε από το μυαλό σου αυτή τη σκέψη, είναι καθαρή τρέλα. Δεν κατάφερε, όμως, να τη μεταπείσει.

Το βράδυ της τελετής ήταν στο παλάτι τα πιο ωραία και πλούσια κορίτσια της αυλής, φορώντας τα μεταξωτά τους φορέματα και τα πιο ακριβά τους κοσμήματα. Κάποια στιγμή εμφανίστηκε ο πρίγκιπας και ανακοίνωσε: «Θα δώσω σε καθεμιά από σας έναν σπόρο. Όποια μέσα σε έξι μήνες μού φέρει το πιο όμορφο λουλούδι θα γίνει σύζυγός μου και μελλοντική αυτοκράτειρα της Κίνας».

Η πρόταση του πρίγκιπα ήταν σε απόλυτη συμφωνία με τις βαθιές παραδόσεις του λαού του, που έδινε μεγάλη αξία στην καλλιέργεια της γης.

Ο καιρός περνούσε. Η φτωχή νέα ήξερε από καλλιέργεια και κηπουρική και έβαζε όλη της την προσοχή, την υπομονή και την τρυφερότητα στον σπόρο της. Ήξερε πως, αν η ομορφιά του λουλουδιού της έφτανε στο ίδιο ύψος με την αγάπη της για τον πρίγκιπα, δεν θα χρειαζόταν να ανησυχεί για το αποτέλεσμα του διαγωνισμού.

Όμως πέρασαν τρεις μήνες και ο σπόρος δεν είχε ακόμη βλαστήσει, παρόλο που η κοπέλα προσπάθησε τα πάντα, χρησιμοποιώντας όλες τις μεθόδους που ήξερε. Μέρα με τη μέρα έβλεπε το όνειρό της να απομακρύνεται, αλλά ένιωθε την αγάπη της πιο βαθιά.

Την καθορισμένη μέρα η φτωχή νέα πήγε στο παλάτι με τη γλάστρα της άδεια. Όλες οι κοπέλες ήταν εκεί με γλάστρες που είχαν υπέροχα λουλούδια σε διάφορα χρώματα και σχήματα, το ένα πιο όμορφο από το άλλο.

Η πολυαναμενόμενη στιγμή φτάνει. Ο πρίγκιπας παρατηρεί με προσοχή καθένα από τα κορίτσια, που κρατούσαν περήφανα τη γλάστρα τους με τα όμορφα λουλούδια τους. Αφού πέρασε μπροστά από κάθε κοπέλα, ο πρίγκιπας ανακοινώνει το αποτέλεσμα: νικήτρια του διαγωνισμού ήταν η φτωχή κόρη με την άδεια γλάστρα. Αυτή θα γινόταν σύζυγός του. Όλοι οι παρόντες ήταν όχι μόνον έκπληκτοι, αλλά ένιωθαν και προσβεβλημένοι με την επιλογή του πρίγκιπα. Κανείς δεν είχε καταλάβει γιατί αυτή η κοπέλα, που δεν κατάφερε να καλλιεργήσει τον σπόρο της, ήταν η νικήτρια.

Τότε, ο πρίγκιπας ήρεμα τους εξηγεί: «Η νέα αυτή είναι η μόνη άξια να γίνει σύζυγός μου και αυτοκράτειρα, γιατί ήταν η μόνη που καλλιεργήσε και έφερε εδώ το λουλούδι της ειλικρίνειας. Οι σπόροι που σας μοίρασα ήταν όλοι κούφιοι και δεν υπήρχε καμία περίπτωση να βγει λουλούδι από αυτούς».

Κινέζικο παραμύθι

B' ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

1. Να επαληθεύσεις ή να διαψεύσεις, σύμφωνα με το Κείμενο Ι, τις παρακάτω φράσεις, γράφοντας δίπλα σε κάθε φράση τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος»:

(Μονάδες 10)

- Ο αφηγητής είναι νεογέννητος.
- Ο αφηγητής ανησυχεί για τα εξωτερικά του χαρακτηριστικά.
- Ο αφηγητής εκφράζει τη βρεφική αθωότητα.
- Η μητέρα του αφηγητή αφιερώνει πολύ χρόνο στη φροντίδα της εξωτερικής της εμφάνισης.
- Ο αφηγητής γεννήθηκε στο τέλος του πολέμου.

2. Να επιλέξεις, σύμφωνα με το Κείμενο II, τη σωστή απάντηση/τις σωστές απαντήσεις (μπορεί να είναι σωστές περισσότερες από μία απαντήσεις):

(Μονάδες 10)

1) Η φτωχή νέα:

- α) αγαπούσε τον πρίγκιπα
- β) ακολούθησε τη συμβουλή της μητέρας της
- γ) δεν κατέφυγε σε ψέματα, για να πετύχει τον σκοπό της
- δ) είδε στο όνειρό της ότι παντρεύτηκε τον πρίγκιπα
- ε) τίποτα από τα παραπάνω

Επιλεγμένη απάντηση/επιλεγμένες απαντήσεις:

2) Η μητέρα της φτωχής νέας:

- α) ήταν υπηρέτρια στο παλάτι
- β) δεν συμπαθούσε τον πρίγκιπα
- γ) λυπήθηκε, γιατί πίστευε ότι η κόρη της ήταν άσχημη
- δ) προσπάθησε να ενθαρρύνει την κόρη της να συμμετάσχει στον διαγωνισμό
- ε) τίποτα από τα παραπάνω

Επιλεγμένη απάντηση/επιλεγμένες απαντήσεις:

3) Ο λαός της βόρειας Κίνας:

- α) έδινε μεγάλη σημασία στη βιοτεχνία
- β) ήθελε να εκθρονίσει τον πρίγκιπα
- γ) ήταν χριστιανικός
- δ) επέτρεπε σε όλους τους παντρεμένους Κινέζους να διεκδικήσουν τον θρόνο
- ε) τίποτα από τα παραπάνω

Επιλεγμένη απάντηση/επιλεγμένες απαντήσεις:

4) Οι παρευρισκόμενοι στο παλάτι, όταν ανακοίνωσε ο πρίγκιπας την απόφασή του:

- α) χάρηκαν πολύ, γιατί ο μελλοντικός βασιλιάς τους ήταν δίκαιος
- β) λυπήθηκαν τη φτωχή νέα
- γ) ξαφνιάστηκαν και προσβλήθηκαν
- δ) εντυπωσιάστηκαν με την ομορφιά των λουλουδιών που έφεραν οι κοπέλες
- ε) τίποτα από τα παραπάνω

Επιλεγμένη απάντηση/επιλεγμένες απαντήσεις:

5) Ο πρίγκιπας:

- α) ήταν κακοπροαίρετος
- β) τιμούσε τον νόμο και την παράδοση του λαού του
- γ) είχε ως κριτήριο για την επιλογή της συζύγου του την εξωτερική εμφάνισή της
- δ) δεν ήξερε από την αρχή ότι οι σπόροι που είχε δώσει στις κοπέλες ήταν κούφιοι
- ε) τίποτα από τα παραπάνω

Επιλεγμένη απάντηση/επιλεγμένες απαντήσεις:

Γ' ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Με αφορμή την απογοήτευσή σου από τα ψέματα που σου είπε ένας συμμαθητής σου γράφεις ένα γράμμα σε έναν φίλο ή σε μία φίλη σου, όπου παρουσιάζεις τεκμηριωμένα δύο αιτίες, για τις οποίες θεωρείς ότι οι άνθρωποι επιλέγουν το ψέμα, ενώ αναγνωρίζουν την αξία της ειλικρίνειας. Το κείμενό σου να μην ξεπερνά τις 300 λέξεις.

(Μονάδες 30)

Δ' ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ - ΜΟΡΦΟΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. α) Να συμπληρώσεις τα κενά με τον κατάλληλο, ως προς το γένος, την πτώση και τον αριθμό, τύπο του επιθέτου που βρίσκεται στην παρένθεση:

- Τόσο η ηλικία όσο και η εμπειρία της (επιβλέπων) μηχανικού επιβάλλον να της συμπεριφέρεσαι με τον (πρέπων) σεβασμό.
- Η (επιεικής) ποινή που του επιβλήθηκε ήταν δυσανάλογη με το (κτηνώδης) έγκλημά του.
- Το οικονομικό πρόγραμμα της (μέλλον) υπουργού οικονομικών βρήκε (ευρύς) αποδοχή.

(Μονάδες 6)

β) Να σχηματίσεις τα μονολεκτικά παραθετικά των παρακάτω επιθέτων στον αντίστοιχο, ως προς το γένος, τον αριθμό και την πτώση, τύπο με αυτόν που δίνεται στον θετικό βαθμό:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
λίγης		
αβρούς		

(Μονάδες 2)

2. Να συλλαβίσεις τις παρακάτω λέξεις στο διπλανό κενό, βάζοντας ενωτικό ανάμεσα στις συλλαβές τους:

αμφιβάλλω ευκίνητος καταφέρνω δημιουργήσουμε	
---	--

(Μονάδες 2)

α) Στις παρακάτω φράσεις να συμπληρώσεις τα κενά, βάζοντας ό,τι χρειάζεται κάθε φορά:

- Η άρση της πολιορκ ας της Κωνσταντινούπολης το 626 μ. Χ. αποδ θηκε στην ευσέβ α των πολιτών και στην προστασία της Παναγίας.

- Μην καταναλ νεις πολ ζάχαρη, γιατί η τερ δόνα θα καταστρέψει τα δόντια σου.

(Μονάδες 2)

β) Από τα ρήματα που δίνονται παρακάτω να σχηματίσεις και να γράψεις τον τύπο που σημειώνεται μέσα στην αγκύλη:

- χορταίνω [ονομ. ενικ. αρσ. γένους μετοχής παρακειμένου (κλιτής μετοχής)]
- γδέρνομαι [α' πληθ. υποτακτικής παρακειμένου (συντελεσμένης υποτακτικής)]
- εξαιρούμαι [γ' ενικ. οριστικής παρατατικού]
- επιβάλλω [β' ενικ. προστακτικής αορίστου (συνοπτικής προστακτικής)]
- φυλάγω [β' πληθ. προστακτικής αορίστου (συνοπτικής προστακτικής)]
- εκλαμβάνω [γ' ενικ. οριστικής αορίστου]

(Μονάδες 6)

3. Να γράψεις τι μέρος του λόγου είναι καθεμιά από τις λέξεις που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα στο παρακάτω κείμενο:

Δένει τα **όμορφα** χρυσαφένια της μαλλιά **πίσω** από τον λαιμό της ή τα πλέκει και **τα** στερεώνει γύρω από το κεφάλι της σαν στέμμα. Δεν μακιγιάρεται ποτέ. Δεν είναι από τις **γυναίκες** που θα τσιμπολογήσουν το φαγητό τους, για να παραμείνουν αδύνατες.

- **όμορφα**
- **πίσω**
- **τα**
- **γυναίκες**

(Μονάδες 4)

α) Στις ακόλουθες φράσεις να βάλεις τον κατάλληλο τύπο των λέξεων που είναι μέσα στην παρένθεση:

- Όσοι έχουν εγγραφεί στους καταλόγους των (ετεροδημότης εκλογέας)..... μπορούν να ψηφίσουν στον τόπο διαμονής τους συνδυασμούς άλλων (εκλογική περιφέρεια)
- Η υπόθεση της κυρίας (Εύα Καϊλή) μέλους του (ευρωπαϊκό κοινοβούλιο) , απασχόλησε το τελευταίο διάστημα τα ενημερωτικά μέσα.

(Μονάδες 2)

β) Να μεταφέρεις τις λέξεις των παρακάτω προτάσεων στον άλλο αριθμό, όπου είναι δυνατό.

- Υπάρχουν φήμες επερχόμενης κρίσης ανεξακριβωτης αιτίας.
- Θα πηγαινοέρχονται στα βράχια τα κύματα, αυτές οι αφρώδεις γομολάστιχες των αναμνήσεων.

(Μονάδες 2)

4. Να συμπληρώσεις τον παρακάτω πίνακα, τοποθετώντας τα συνώνυμα και τα αντώνυμα (αντίθετα) των λέξεων που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα στις παρακάτω προτάσεις:

- Δεν καταφέρνω να βρω τις **κατάλληλες** λέξεις.
- Στην **αυγή** ενός πολέμου κάτι τέτοιο θα ήταν πραγματικά γελοίο.
- Η φτωχή νέα **ήξερε** την καλλιέργεια και την κηπουρική.

	Συνώνυμο	Αντώνυμο (αντίθετο)
κατάλληλες		
αυγή		
ήξερε		

(Μονάδες 6)

5. α) Να σχηματίσεις σύνθετα με τα παρακάτω ζευγάρια των λέξεων:

- συν + μορφή (ουσιαστικό)
- επι + βάλλω (επίθετο)
- από + όμοιος (ουσιαστικό)
- εκ + εγείρω (ουσιαστικό)

(Μονάδες 2)

β) Πώς λέγεται με σύνθετη λέξη:

- αυτός που είναι σπάνιος και που δεν βρίσκεται εύκολα
- η επικοινωνία μεταξύ δύο προσώπων που γίνεται με ανταλλαγή επιστολών

(Μονάδα 1)

8. α) Να αναγνωρίσεις τον συντακτικό ρόλο των λέξεων που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα:

Το βράδυ της τελετής ήταν στο παλάτι **τα** πιο ωραία και πλούσια **κορίτσια** της αυλής, φορώντας τα μεταξωτά τους φορέματα και τα πιο ακριβά τους κοσμήματα. Κάποια στιγμή εμφανίστηκε ο πρίγκιπας και ανακοίνωσε: «Θα δώσω σε καθεμιά από σας, έναν **σπόρο**. Όποια μέσα σε έξι μήνες **μού** φέρει το πιο όμορφο λουλούδι θα γίνει **σύζυγός** μου και μελλοντική αυτοκράτειρα της Κίνας».

- **τα κορίτσια**
- **σπόρο**
- **μού**
- **σύζυγος**

(Μονάδες 2)

9. Να μετατρέψεις τη σύνταξη των παρακάτω προτάσεων:

α) από ενεργητική σε παθητική:

Θα δώσω σε καθεμιά από σας έναν σπόρο.

β) από παθητική σε ενεργητική:

Έχει δεθεί κόμπος το στομάχι μου από το άγχος.

(Μονάδες 2)

10. Να μετατρέψεις τον ευθύ λόγο σε πλάγιο:

Ο πρίγκιπας είχε ανακοινώσει: «Θα δώσω σε καθεμιά από σας έναν σπόρο»

(Μονάδα 1)

Ε' ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

(Μονάδες 10)